

Nr 272.

Av herr **Sjölander**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående
ändring i lagen om allmän pensionsförsäkring.

Enligt 4 § i lagen om allmän pensionsförsäkring utgör beloppet av den pensionsavgift, som skall av en var avgiftspliktig erläggas för varje år, 3 kronor. Härutöver erlägges av den, som åtnjuter en inkomst av minst 500 kronor,

- a) om inkomsten icke uppgår till 800 kronor, 2 kronor;
- b) om inkomsten uppgår till 800 men icke till 1,200 kronor, 5 kronor;
- c) om inkomsten uppgår till 1,200 kronor eller mera, 10 kronor.

I sin underdåniga skrivelse den 21 januari 1918 med förslag till vissa ändringar i pensionsförsäkringslagen m. m. anför pensionsstyrelsen, att den för sin del anser, att en höjning av pensionsavgifterna är en ofrånkomlig åtgärd för att ernå pensioner, som komma att stå i överensstämmelse med de framtida försörjningskostnaderna, samt att det synes önskvärt, att för pensionsavgifterna uppnå en mjukare anpassning efter inkomsten än vad nu är fallet. Den nuvarande uppdelningen i inkomstklasser synes icke vara lämplig, enär densamma medför vissa ojämnheter. För personer med en årsinkomst av 300—1,200 kronor utgör pensionsavgiften för ogift man eller kvinna 0,60—1,08 % av inkomsten och för makar 0,92—2 % av deras sammanlagda inkomst. För personer med högre inkomst är pensionsavgiften i förhållande till inkomsten betydligt lägre än för de mindre inkomsttagarna. Man synes kunna, anför pensionsstyrelsen, uppnå en mera tillfredsställande ordning genom att antingen låta pensionsavgiften utgå med en viss procent av den till hela hundratal kronor avrundade inkomsten eller införa ett större antal inkomstklasser.

Den högsta pension, som med de nu stadgade obligatoriska avgifterna kan erhållas, utgör för man 198,90 kronor och för kvinna 159,12 kronor. Härvid förutsättes emellertid, att den högsta möjliga pensionsavgiften,

13 kronor, inbetalas regelbundet under 51 år, en förutsättning, som väl knappast i något fall torde komma att föreligga, och man får därför räkna med avsevärt lägre avgiftspensioner.

Ofrånkomligt är enligt vår mening, att, om man skall kunna åstadkomma en tillfredsställande pensionering, man måste anlita såväl den utvägen att höja de nu från stat och kommun utgående tilläggen till pensionerna som ock den att införa avsevärt högre avgifter än de nu stadgade. En avgiftsförhöjning motiveras även med hänsyn till penningevärdets fall, och vidare kan det icke anses riktigt, att en försäkrad med en relativt hög inkomst icke skall erlägga högre avgift än den, som har en årsinkomst av 1,200 kronor. Emellertid synes det önskvärt, om pensioneringen i det hela ordnas så, att huvudvikten lägges på avgiftspensionerna, och att sålunda pensionstilläggen bliva ett bidrag, som utgår allenast där särskilda behov föreligga. I en särskild motion hava vi föreslagit en höjning av nu utgående pensionstillägg och pensionsunderstöd till det dubbla av de nu fastställda beloppen. Det kan synas, som om detta yrkande skulle stå i strid mot vad här anförts om önskvärdheten av att lägga huvudvikten på avgiftspensioner. Yrkandet behöver emellertid icke stå i strid härmed, därest man kan finna en tillfredsställande ordning beträffande avgiftspensionen. Det kan sålunda t. ex. föreskrivas, att denna pension skall till viss del räknas såsom inkomst, då det gäller att bestämma pensionstilläggets storlek.

För att ernå en tillräcklig avgiftspension och för att stimulera till inbetalning av stadgade avgifter är det nödvändigt, att staten lämnar ett kraftigt bidrag till avgiftspensioneringen. Vidare bör man även taga i anspråk arbetsgivaren i de fall, där den försäkrade är löntagare.

Då det gäller att avgöra, huru stor avgift den försäkrade själv bör kunna erlägga, synes det oss vara klart, att en avgift av 1 % av inkomsten för den försäkrade icke bör vara ett oöverkomligt belopp. Dock synes den minsta avgiften böra bestämmas till 12 kronor. Vidare bör en gräns uppåt fastställas, då avsikten med folkpensioneringen är att bereda den stora massan av befolkningen existensmöjlighet i händelse av invaliditet eller på grund av ålderdom, och det sålunda icke kan anses önskvärt att låta personer med stora inkomster inbetala relativt höga avgifter. Envar borde sålunda inbetala avgift, dock ej för den del av inkomsten, som överstege 4,200 kronor. Sistnämnda belopp torde i det hela motsvara den övre inkomstgränsen för kroppsarbetare och med dem i inkomstavseende likställda personer.

Statens bidrag bör ställas i beroende av storleken av den försäkrades

inkomst och falla i den mån inkomsten ökas. Sålunda skulle statsbidraget för inkomst intill 1,800 kronor kunna bestämmas till 12 kronor, för inkomst därutöver upp till 2,400 kronor 9 kronor, för inkomst av 2,400—3,000 kronor 6 kronor och för inkomst av 3,000—3,600 kronor 3 kronor för att helt upphöra vid inkomst över 3,600 kronor. Arbetsgivares bidrag bör utgå med 2 % av arbetarens lön, varvid naturaförmåner och kontant lön sammanräknas. Dock bör i överensstämmelse med vad ovan anförts om den försäkrades avgift det minsta bidraget från arbetsgivarens sida uppgå till 24 kronor för år. I det fall, att arbetsanställningen är av mera tillfällig art, vore måhända lämpligt, att arbetsgivaren förpliktades att utöver den överenskomna dagavlöningen erlagga ett mindre belopp, vilket skulle redovisas till pensionsförsäkringen. För att minska antalet inkomstklasser borde de försäkrade indelas i vissa grupper; man skulle då kunna fastställa grupperna i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts beträffande statens bidrag.

I fråga om skyldigheten att erlagga avgift synes för övrigt i överensstämmelse med vad pensionsstyrelsen uttalat i sin förutnämnda skrivelse ingen samhällsgrupp eller enskild person böra undantagas från nämnda skyldighet.

För närvarande gäller, att rätt till pension enligt 2 § i pensionsförsäkringslagen inträder vid varaktig oförmåga till arbete och senast vid fyllda 67 år, även om varaktig arbetsoförmåga då ännu ej föreligger. Från olika håll har framhållits, att den sålunda fastställda pensionsåldern är alldeles för hög, och det torde även vara obestridligt, att flertalet arbetare icke behålla sin förvärvsförmåga till en så sen ålder. För näringslivet torde det ock vara önskvärt, att förbrukade arbetskrafter icke i alltför stor utsträckning användas, utan ersättas med yngre och kraftigare sådana. Det är därför såväl från det allmännas som den enskildes synpunkt av vikt, att man erhåller en sänkning av pensionsåldern, och det förefaller oss, som om denna ålder lämpligen borde sättas till omkring 60 år. En undersökning i detta avseende lär emellertid vara erforderlig för att utröna, i vad mån en sådan nedsättning av pensionsåldern inverkar på pensionens storlek och därmed på möjligheten för den pensionerade att kunna försörja sig med utgående pensionsbelopp.

Givet är, att det icke låter sig göra för oss att här framlägga förslag till de ändringar av pensionsförsäkringslagen, som erfordras, därest de synpunkter i fråga om folkpensioneringen, som av oss nu framlagts, skola komma till tillämpning. En sannolikt omfattande utredning erfordras för detta ändamål; och hemställa vi därför,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga om utredning och förslag rörande ändring av lagen om allmän pensionsförsäkring i enlighet med de av oss här ovan framlagda synpunkter.

Stockholm den 24 januari 1919.

Oscar E. Sjölander.

I motionens syfte instämma:

<i>Carl Lovén.</i>	<i>Ernst Andersson,</i> Stockholm.	<i>Oskar Hagman.</i>
<i>Ernst Eriksson</i> i Stockholm.	<i>Erik Fast.</i>	<i>K. A. Borg.</i>
<i>C. J. Johansson</i> i Uppmälby.	<i>Gottfrid Karlsson,</i> Vadstena.	<i>Alfr. Werner.</i>
<i>E. G. Johansson,</i> Kullersta.	<i>C. J. Ericsson.</i>	<i>K. J. Söderberg.</i>
<i>Axel Ljungberg.</i>	<i>Martin Holmström.</i>	<i>J. W. Billqvist.</i>
<i>S. P. Svanberg.</i>	<i>Vilh. Carlson,</i> Karlshamn.	<i>D. Viklund.</i>
<i>Verner Hedlund.</i>	<i>Ernst Lindley.</i>	<i>Axel Gylfe.</i>
<i>A. J. Bärq.</i>	<i>L. J. Hagman.</i>	<i>Edv. Uddenberg.</i>
<i>A. H. Hansson,</i> Sölvesborg.	<i>S. J. Karlsson,</i> Nynäshamn.	<i>Martin Andersson.</i>
<i>Verner Karlsson.</i>	<i>K. J. Karlsson,</i> Sandviken.	<i>Karl Andersson,</i> Eliantorp.
<i>C. O. Johansson,</i> Sollefteå.	<i>O. L. Johansson</i> i Vittinge.	<i>Karl Magnusson</i> i Kalmar.
<i>Aug. Sävström.</i>	<i>S. E. Ljungkvist.</i>	<i>Per Edvin Sköld.</i>
<i>Helge Bäcklund.</i>	<i>O. H. Waldén.</i>	<i>H. Hansson.</i>
<i>Sten Berglund.</i>		<i>K. A. Westman.</i>